

تحلیل محتوا و مقایسه نشریه‌های تخصصی در حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی ایران

ملیحه نعیمی کیا^۱، امین غلامی^۲، معصومه هلالی‌زاده^۳، سعید آهار^۴، راضیه ایرانی^۴

۱. استادیار رفتار حرکتی، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۲. استادیار رفتار حرکتی، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران

۳. استادیار فیزیولوژی ورزشی، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکترای رفتار حرکتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۵. مدیر داخلی نشریات، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۸/۱۵

چکیده

هدف از انجام مطالعه حاضر، تحلیل محتوای مقاله‌های نشریه‌های علمی- پژوهشی داخل کشور در حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی منتشرشده در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ بود. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و روش پژوهش، تحلیل محتوا بود. در این مطالعه، در مجموع، ۸۱۴ مقاله در شش نشریه مختلف بررسی شدند. پس از مراجعه به نسخه بایگانی شماره‌های منتشرشده از نشریه‌ها و ورود داده‌های کمی خام در برگه کدگذاری، شاخص‌های آماری توصیفی از طریق نرم‌افزار اس.بی.اس.اس. محاسبه شدند و جدول‌های توزیع فراوانی تنظیم شدند. نتایج نشان داد که نشریه رفتار حرکتی با ۲۸ درصد بیشترین تعداد و نشریه پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی با ۵/۷ درصد کمترین مقاله را داشتند. مشاهده شد که کمترین زمان پذیرش مقاله‌ها به نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی با میانگین $2/227 \pm 3/50$ ماه مربوط بود. نویسندگان مرد با ۷۰/۹ درصد، نویسندگان دانشجوی دکتری با ۱۱/۸ درصد، نویسندگان با رتبه علمی استادیار با ۲۰/۵ درصد و نویسندگان گرایش رفتار حرکتی با ۷۱/۴ درصد، بیشتر نویسندگان مقاله‌ها بودند. همچنین، مشخص شد که عمده مقاله‌ها با موضوع روان‌شناسی ورزشی و بعد از آن، با موضوع یادگیری حرکتی منتشر شده‌اند و به حیطه رشد و کنترل حرکتی کمتر پرداخته شده است. در این میان، مقوله هیجان‌ها (۱۳/۳ درصد) بیشتر از سایر موارد مورد توجه پژوهشگران بود. در مقاله‌های مورد بررسی، عمده آزمودنی‌ها غیرورزشکار و از نظر سطح

1. Email: mnkia_1@yahoo.com

2. Email: amingholami91@gmail.com

3. Email: mhelalizadeh@yahoo.com

4. Email: saeid.ahar@gmail.com

5. Irani.raziyeh@yahoo.com

مهارت، «مبتدی» بودند و فقط ۷/۲ درصد در دسته «نخبه» قرار داشتند. همچنین، بیشتر مقاله‌ها در حوزه «سلامت» انجام شده بودند. نمونه‌های انسانی، جوان و سالم اغلب نمونه آماری مقاله‌ها را تشکیل می‌دادند و فقط در ۱۲/۵ درصد از مقاله‌ها، آزمودنی‌ها مبتلا به کم‌توانی بودند. نتایج نشان داد که در مقاله‌ها از منابع انگلیسی بیشتر از منابع فارسی استفاده شده بود. همچنین، بیشترین خوداستنادی نشریه در نشریه رشد و یادگیری حرکتی - ورزشی (۱۲۴ مورد) و بیشترین خوداستنادی نویسنده به نشریه رفتار حرکتی (۱۴۶ مورد) مربوط بود. اغلب پژوهش‌ها از نوع کاربردی بودند و از روش پژوهش نیمه‌تجربی استفاده شده بود. همچنین، مشخص شد که دانشگاه تهران با ۴۷۷ مورد، بیشترین سهم از مقاله‌ها را در بین نهادهای علمی مشارکت‌کننده به خود اختصاص داده است. براساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری کرد که با توجه به بی‌توجهی به جامعه سالمندان و افراد کم‌توان و همچنین، نبود توازن در مطالعات انجام‌شده در حیطه‌های گوناگون رفتار حرکتی، تعیین اولویت‌های پژوهشی براساس نیازسنجی در نشریه‌های مختلف و اطلاع‌رسانی به پژوهشگران می‌تواند گامی در جهت رفع کمبودها و خلأهای علمی و پژوهشی باشد. کمبود پژوهش‌های کیفی، کمبود مشارکت علمی بین‌رشته‌ای در بین نویسندگان مقاله‌ها، سهم کم دانشیاران و استادان در زمینه تولید مقاله‌ها، تمایل اندک به انجام پژوهش در زمینه رشد و کنترل حرکتی و بهره‌گیری کم از گروه سنی کودک و سالمند به‌عنوان نمونه پژوهش، از نقاط ضعف و محدودیت‌های مهم درخور اشاره هستند.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، نشریه علمی - پژوهشی، رفتار حرکتی، روان‌شناسی ورزشی.

مقدمه

رشد و توسعه رشته‌های مختلف علمی را می‌توان با توجه به فعالیت‌های پژوهشی انجام‌شده در آن رشته ارزیابی کرد. یکی از این فعالیت‌ها، انتشار نشریه‌های علمی - پژوهشی است. این نشریه‌ها وسیله‌ای مهم و کلیدی برای توسعه علم و دانش شناخته می‌شوند و کیفیت و کمیت آن‌ها می‌تواند به‌عنوان شاخصی برای سنجش میزان فعالیت‌های علمی در کشور یا جامعه‌ای خاص استفاده شود (۱). نشریه‌های علمی - پژوهشی، مجله‌هایی تخصصی هستند که با فاصله زمانی منظم و در مدت نامعلوم منتشر می‌شوند و به ایفای دو کارکرد اجتماعی تولید علمی و ارتباط علمی می‌پردازند؛ از این‌رو، نشریه‌ها به‌منزله مجرای ارتباط اهل دانش و پژوهش تلقی می‌شوند که پیوسته در کانون توجه مجامع علمی، مراکز پژوهشی و علاقه‌مندان علم و پژوهش هستند (۲، ۳).

نشریه‌های علمی - پژوهشی در میان مدارک و منابع انتشاراتی به دلیل سرعت نشر و نقش مؤثری که در انتقال اطلاعات دارند، از مهم‌ترین منابع علمی محسوب می‌شوند (۴). به‌طور معمول، جدیدترین یافته‌های علمی در نشریه‌های علمی منتشر می‌شوند و این مجله‌ها از منابع مهم اطلاعات علمی و فنی، در جهان حاضر محسوب می‌شوند (۵، ۳)؛ براین اساس، بسیاری از مراکز و مجامع علمی و فرهنگی می‌کوشند تا مجله‌ای برای اشاعه اطلاعات مدنظر خود یا مجرای برای ارتباط با مخاطبان

خویش منتشر کنند (۶، ۳). موضوع حیاتی در فرایند ارتباط‌های علمی، به میزان فعال‌بودن نشریه‌های علمی در نشر، تولید و تبادل سریع دانش مربوط است (۷) و میزان تولید و کیفیت نشریه‌های ادواری و نیز استفاده هر جامعه از این منابع، یکی از شاخص‌های رشد علمی و فرهنگی آن جامعه محسوب می‌شود (۶). ازسوی دیگر، انتشار نشریه‌های علمی؛ یعنی گسترش مقاله‌های چاپ‌شده در نشریه‌های علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی داخلی و خارجی، از جمله شاخص‌های مهم ارزیابی وضعیت علم و فناوری کشور به حساب می‌آید (۷)؛ از این‌رو، شناخت جایگاه نشریه‌های علمی- پژوهشی کشور با کارکردهای مختلف و مهمی که دارند، نیازمند توجه شایانی است. این نشریه‌ها، ازسویی نقش مرجع‌بودن یافته‌های علمی- تخصصی را که مورد استفاده بیشتر اعضای جامعه علمی قرار می‌گیرند، برعهده دارند و ازسوی دیگر، منبع ارزیابی‌های مهمی در زمینه سطح علمی رشته و حوزه علمی و تخصصی و نیز معیاری برای ارزیابی توانایی‌های علمی و پژوهشی نسل جوان با تحصیلات عالی محسوب می‌شوند (۸).

به نظر می‌رسد که نتایج مطالعات در هر رشته و گرایش علمی با ارائه تصویری از وضعیت موجود می‌کوشد تا به شکلی کمبودها و نیازهایی را که در آن رشته وجود دارند، با برنامه‌ریزی‌های متناسب و ارائه بهترین و به‌صرفه‌ترین مسیر در راستای توسعه و پیشرفت کیفیت زمینه مورد مطالعه، نشان دهد (۱۰، ۹). با توجه به نقش و اهمیتی که مجله‌های علمی در عرصه علم و دانش دارند، لازم است به‌طور علمی و دقیق ارزیابی شوند؛ زیرا، ارزیابی تنها ابزاری است که می‌تواند عملکرد نشریه‌ها را بسنجد و نسبت به استفاده بهینه از آن‌ها اطمینان حاصل کند؛ از این‌رو، تحلیل محتوای نشریه‌های علمی می‌تواند علاوه بر به‌دست‌آوردن معیارهای کمی در مورد نویسندگان و مقاله‌های آن‌ها که در نشریه‌های علمی چاپ شده‌اند، ابزارهای لازم برای مطالعه کمی و کیفی را فراهم کند (۱۱).

در پژوهش‌های تحلیل محتوا، یکی از روش‌های رایج برای ارزیابی کیفیت مقاله‌ها، کاربرد معیارهای از پیش تعیین‌شده است. این ارزیابی را گروهی از خبرگان علمی انجام می‌دهند. آن‌ها بررسی می‌کنند که معیارها و ضوابط (مانند مفهوم‌سازی، اهداف، توصیف و نحوه انتخاب نمونه، روش‌های آماری و مانند آن‌ها) تا چه حد رعایت شده‌اند و از خطا اجتناب شده است.

تحلیل محتوای نشریه‌های علمی می‌تواند اطلاعات ارزشمندی را درباره محتوا و کیفیت آن‌ها ارائه دهد. همچنین، این روش می‌تواند شاخص‌های تحلیلی مشخصی را میان نشریه‌های یک حیطه تخصصی ارزیابی و مقایسه کند و این موضوع می‌تواند به ترسیم نقشه راهی برای پژوهش‌های آینده آن حیطه کمک کند. از شاخص‌های مهمی که در تحلیل محتوا بررسی می‌شوند، می‌توان به زمان داوری و پذیرش مقاله‌ها، مراکز علمی و دانشگاه‌های مشارکت‌کننده، روش‌های پژوهش مورد استفاده،

میزان هم‌پژوهی و جنسیت نویسندگان (۱۲) تعداد مقاله‌های نشریه (۱۳)، موضوع‌های موردعلاقه پژوهشگران آن حوزه (۱۴)، رتبه علمی نویسندگان (۱۰) و مواردی از این دست اشاره کرد. نشریه‌های علمی- پژوهشی در حوزه تربیت‌بدنی و علوم ورزش از جمله نشریه‌هایی هستند که در زمینه‌ها و گرایش‌های مختلف علوم ورزشی مقاله‌های متعددی را ارائه می‌دهند که می‌توان با تحلیل محتوای آن‌ها گام‌هایی در جهت بهبود روند علمی‌شدن ورزش کشور برداشت (۱۵). در این میان، رشته‌های رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی از شاخه‌های رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی هستند که از سال ۱۳۹۰ طبق آیین‌نامه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی از گرایش به رشته تبدیل شدند. رشته رفتار حرکتی ریشه در مبانی زیست‌شناختی و روان‌شناختی حرکات انسان دارد و دارای سه گرایش با عناوین آموزش تربیت‌بدنی، رشد حرکتی، یادگیری و کنترل حرکتی است. در گرایش رشد حرکتی، تأکید برنامه بر جنبه‌های رشدی و کارکردی حرکت در طول زندگی، از حرکات اولیه اطفال و کودکان تا افراد بزرگسال و مسن است. اساس برنامه در گرایش یادگیری و کنترل حرکتی بر سازوکارهای زیربنایی مرتبط با اکتساب مهارت‌های حرکتی و ورزشی استوار است. تمرکز برنامه گرایش آموزش تربیت‌بدنی بر مؤلفه‌های آموزشی، ساختارهای دانش و فرایندهای یادگیری است. رشته روان‌شناسی ورزشی نیز عمدتاً به بررسی عوامل روان‌شناختی در عرصه ورزش عمومی و قهرمانی می‌پردازد و تلاش می‌کند با درک عوامل ذهنی- روانی مؤثر در عملکرد ورزش، موجب ارتقای عملکرد فرد و تیم شود. این رشته‌ها با جاذبه‌های خاص خود مورد توجه پژوهشگران حوزه علوم ورزشی قرار گرفته‌اند و مطالعات بسیاری در این حیطه انجام شده‌اند که نتایج آن‌ها در نشریه‌های معتبر و تخصصی با موضوع رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی به چاپ رسیده است. به همین دلیل، توجه به محتوای مقاله‌های چاپ‌شده توسط نشریه‌های علمی- پژوهشی در این گرایش، ضروری به نظر می‌رسد و تحلیل محتوای این مقاله‌ها می‌تواند به پر بارتر شدن بیش از پیش این رشته در کشور و شناسایی نقاط ضعف و نقاط قوت آن منجر شود.

بر اساس شواهد موجود، پژوهش‌هایی در داخل و خارج کشور در زمینه تحلیل محتوای نشریه‌های علمی- پژوهشی در حیطه‌های مختلف، انجام شده‌اند. بسیاری از این مطالعات در حوزه‌های مختلف علوم انسانی و خارج از حوزه تربیت‌بدنی انجام شده‌اند (۱۹-۱۶). تعداد معدودی از پژوهش‌ها به تحلیل محتوای نشریه‌های حوزه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پرداخته‌اند که برخی از آن‌ها نشریه‌های داخل کشور (۲۰، ۱۹، ۱۵، ۷) و برخی نشریه‌های خارج از کشور را مطالعه کرده‌اند (۲۳-۲۱). پیتز و پدرس^۱ در پژوهشی با عنوان «بررسی ساختار پژوهش‌های مدیریت ورزشی: تحلیل محتوای مدیریت ورزشی» نشریه مدیریت ورزشی را به لحاظ تعداد مقاله‌ها، نویسندگان، سردبیری، روش‌های پژوهش

1. Pitts & Pedersen

و حوزه‌های موردپوشش بررسی کردند. آن‌ها دریافتند که سهم مردان در تولید مقاله‌ها بیشتر از زنان بود؛ اما در جامعه دبیران و داوران برابر بود. همچنین، در اغلب مقاله‌ها از روش پژوهش کیفی استفاده شده بود و بیشترین درصد مقاله‌ها به ورزش دانشگاهی مربوط می‌شد (۲۲). موندلو و پدرسون^۱ (۲۱) نیز اعلام کردند که در مجله اقتصاد ورزش طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲، بیشتر نویسندگان دارای رتبه علمی استادتمام بودند (۴۲/۸) و پژوهشگران با رتبه علمی استادیاری تنها ۱۳ درصد از مقاله‌ها را نگاشته بودند. ضیائی و همکاران (۱۰) با بررسی مقاله‌های نشریه علوم حرکتی و ورزشی دانشگاه خوارزمی نشان دادند که موضوع یادگیری حرکتی ۱۷/۴ درصد و موضوع رشد و تکامل حرکتی ۲/۴ درصد از مقاله‌های این نشریه را به خود اختصاص داده‌اند و بقیه موارد به حوزه‌های دیگر علوم ورزشی مربوط بوده‌اند. در پژوهش شریفی و همکاران، سهم موضوعی مقاله‌های رفتار حرکتی از ۴۹۳ مقاله موردبررسی در حوزه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸، ۱۰/۷۵ درصد بوده است و طی این سال‌ها نشریه حرکت در حوزه رفتار حرکتی، بیشترین مقاله را نسبت به سایر نشریه‌ها داشته است (۷).

همان‌طور که مشخص است، هیچ‌یک از این مطالعات در خصوص مجله‌هایی با موضوع رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی انجام نشده‌اند و پژوهشی که به تحلیل محتوای نشریه‌های این حوزه پرداخته باشد، مشاهده نشد. بنابراین، برای مشخص شدن سهم رشته‌های رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در تولید علم لازم است مجله‌های تخصصی این دو رشته به‌طور ویژه بررسی و تحلیل محتوایی شوند؛ از این‌رو، در پژوهش حاضر سعی شده است تا از یک سو با توجه به اهمیت روزافزون نشریه‌های علمی-پژوهشی و از سوی دیگر، اهمیت حوزه تخصصی رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در عرصه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، به تحلیل محتوای مقاله‌هایی که پژوهشگران به‌طور مکتوب (مقاله) در نشریه‌های علمی-پژوهشی این دو حوزه تخصصی از سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ منتشر کرده‌اند، پرداخته شود. همچنین، این پژوهش علاوه بر بررسی وضعیت تولیدات علمی در شاخص‌های مختلف، به شناسایی کلی مهم‌ترین گرایش و جهت‌گیری موضوعی پژوهش‌ها و مقایسه نشریه‌های منتشرشده در این حوزه طی این سال‌ها می‌پردازد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و روش آن تحلیل محتوا است. در این پژوهش، تحلیل محتوا کمی و به‌لحاظ پراکندگی موضوعی انجام شده است. برای بررسی محتوای پیام آشکار موجود در یک متن یا

1. Mondello & Pedersen

مجموعه‌ای از متون، می‌توان از روش تحلیل محتوا استفاده کرد. این روش را می‌توان روش تبدیل داده‌های کیفی به کمی قلمداد کرد (۱۰).
 جامعه آماری این مطالعه، شش نشریه علمی- پژوهشی تخصصی در حوزه رفتار حرکتی و مورد تأیید وزارت علوم در حوزه تربیت بدنی هستند. نمونه آماری مطالعه، مطابق جامعه آماری و به صورت همه‌شماری، شامل این نشریه‌ها است: رفتار حرکتی پژوهشگاه تربیت بدنی، رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی دانشگاه تهران، پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی دانشگاه مازندران، پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی دانشگاه خوارزمی، رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی دانشگاه شهید بهشتی و مطالعات روان‌شناسی ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی. این نشریه‌ها شامل حدود ۸۱۴ مقاله در حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی می‌شوند. تعداد مقاله‌ها به تفکیک نشریه، در جدول شماره یک آمده است.

جدول ۱- آمار مقاله‌های نشریه‌های تخصصی رفتار حرکتی

نام نشریه	صاحب امتیاز	تعداد مقاله‌های موجود در حیطه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی
رفتار حرکتی	پژوهشگاه تربیت بدنی	۲۲۸
رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی	دانشگاه تهران	۲۲۴
پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	دانشگاه مازندران	۷۵
پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	دانشگاه خوارزمی	۴۶
رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی	دانشگاه شهید بهشتی	۸۵
مطالعات روان‌شناسی ورزشی	پژوهشگاه تربیت بدنی	۱۵۶
مجموع		۸۱۴

جمع‌آوری داده‌های خام این مطالعه از طریق مشاهده و مراجعه به نسخه بایگانی شماره‌های منتشر شده نشریه‌های مورد مطالعه بوده است. پس از جمع‌آوری داده‌های خام، طبق سیاهه کدگذاری، اطلاعات مورد نیاز برای انجام تحلیل‌های آماری و منطقی، به صورت کمی در برگه کدگذاری وارد و طبقه‌بندی شدند.
 ابزار مورد استفاده در این پژوهش چک‌لیست کدگذاری بود که شش نفر از اساتید متخصص در حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی و آشنا با روش تحلیل محتوا، روایی محتوایی آن را سنجیدند. این چک‌لیست (برگه کدگذاری) شامل مواردی از جمله سال و شماره نشریه، تعداد مقاله‌ها (۱۳)، عنوان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله‌ها (۱۱)، تعداد و جنسیت نویسندگان (۱۲)، میزان تحصیلات و مرتبه علمی نویسندگان (۲۱)، نوع آزمودنی‌ها، روش و نوع پژوهش (۲۲)، حوزه موضوعی پژوهش

(۲۱)، زیرمقوله‌های موضوعی، تعداد منابع فارسی و انگلیسی، خوداستنادی نشریه و نویسنده و نیز نهادهای مشارکت‌کننده (۱۱) بود. برای اطمینان از صحت اطلاعات ثبت‌شده و جلوگیری از تعصبها و نظرهای شخصی، از سه کدگذار برای تعیین ضریب توافق بین کدگذاران استفاده شد. بدین‌منظور، در مطالعه‌ای مقدماتی، سه کدگذار آموزش‌دیده ۱۰ درصد از مقاله‌ها را بررسی کردند و با استفاده از آزمون اسکات، ضریب توافق بین کدگذاران حدود ۸۵ درصد به‌دست آمد.

در پژوهش حاضر، برای طبقه‌بندی موضوع‌های اصلی مقاله‌ها، موضوع مقاله‌های منتشرشده کدگذاری شد و درنهایت، پس از ادغام کدگذاری یا ادغام موضوع‌ها در طبقه‌های موضوعی مشابه، دسته‌بندی مناسبی به‌دست آمد. همچنین، برای اینکه دایره شمول و دلالت هر مقوله به‌طور کامل روشن باشد و نیز برای اینکه از ایجاد اختلاف برای انتخاب مقوله‌های فرعی جلوگیری شود، از سرعنوان‌های موضوعی فارسی استفاده شده است. بررسی همه مقاله‌ها براساس عنوان و سپس، از طریق چکیده و درنهایت، از طریق کل متن مقاله بود. تمامی شاخص‌های تعیین‌شده با نظر خبرگان در چک‌لیست، توسط کدگذاران ثبت شدند.

در مطالعه حاضر، معیارهای ارزیابی به‌صورت کمی مطالعه شدند. در تحلیل کمی، از شد مارش واحدهای محتوایی استفاده می‌شود و تلاش می‌شود تا ویژگی‌های خاصی در نمونه اندازه‌گیری شود. داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس^۱ نسخه ۲۳ و از طریق روش‌های آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شدند.

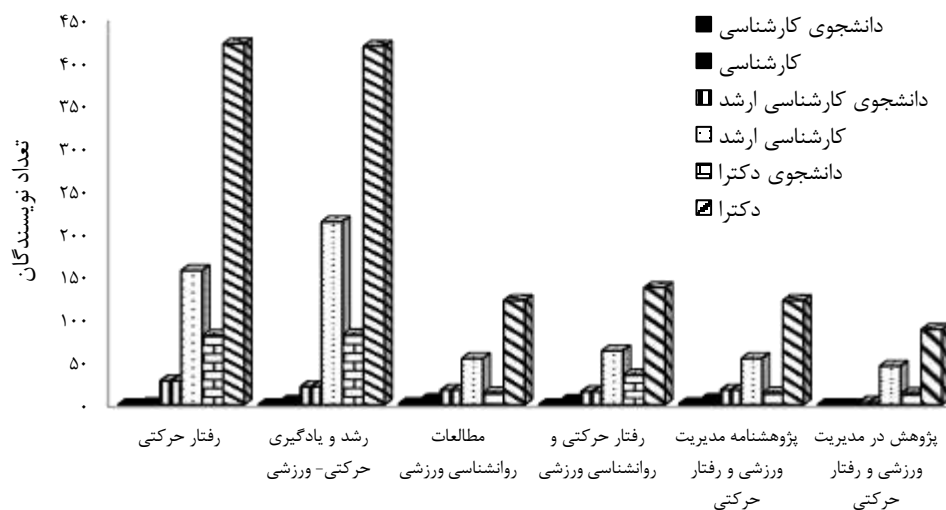
نتایج

بررسی توزیع فراوانی مقاله‌ها در نشریه‌های حوزه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی نشان داد که در مجموع ۸۱۴ مقاله چاپ‌شده مرتبط با این حوزه در شش نشریه موردبررسی، نشریه رفتار حرکتی (با ۲۲۸ مقاله، ۲۸ درصد) بیشترین تعداد مقاله و نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (با ۴۶ مقاله، ۵/۷ درصد) کمترین تعداد مقاله را در بازه زمانی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ به‌خود اختصاص داده‌اند (جدول شماره یک). بررسی مدت زمان پذیرش مقاله‌ها نشان داد که بیشترین میانگین زمان پذیرش مقاله‌ها به نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی ($5/583 \pm 8/65$ ماه) و پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی ($4/19 \pm 8/45$ ماه) مربوط بود و کمترین زمان پذیرش مقاله‌ها نیز به نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی (با میانگین $2/227 \pm 3/50$ ماه) مربوط بود. در مطالعه حاضر، نویسندگان مقاله‌ها براساس شاخص‌های متفاوت بررسی شدند. در بررسی یافته‌های پژوهش مشخص شد، در مجموع مقاله‌های موردبررسی دارای ۲۵۲۰ نویسنده بودند که از این تعداد،

1. SPSS

۷۳۳ نفر (۲۹/۱ درصد) زن و ۱۷۸۷ نفر (۷۰/۹ درصد) مرد بودند. همچنین، توزیع فراوانی تعداد نویسندگان هر مقاله (هم‌پژوهی) نشان داد که در تمامی نشریه‌ها مقاله‌هایی با سه نویسنده بیشترین تعداد را در میان مقاله‌های موردبررسی در هر نشریه داشتند.

بررسی مقطع تحصیلی نویسندگان نیز نشان داد که در تمامی نشریه‌ها نویسندگان با مدرک دکتری و نویسندگان با مدرک کارشناسی‌ارشد، بیشترین تعداد نویسندگان را به خود اختصاص دادند. بیشترین درصد نویسندگان با مدرک دکتری تخصصی به نشریه رفتار حرکتی (۶۱/۲ درصد، ۴۲۱ نفر) و بیشترین درصد نویسندگان دانشجوی کارشناسی‌ارشد به نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (۳۰/۲ درصد، ۴۵ نفر) مربوط بود (شکل شماره یک).

شکل ۱- توزیع فراوانی مقطع تحصیلی نویسندگان مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی

یافته‌های مربوط به مرتبه علمی نویسندگان مقاله‌های نشریه‌ها نشان داد که در تمامی نشریه‌های موردبررسی درصد نویسندگان با مرتبه استادیار بیشتر از نویسندگان با مرتبه‌های علمی مربی، دانشیار و استاد بود. در میان شش نشریه موردبررسی، مطالعات روانشناسی ورزشی با ۷/۵ درصد دارای بیشترین درصد نویسنده با مرتبه علمی استاد بود (جدول شماره دو).

جدول ۲- توزیع فراوانی مرتبه علمی نویسندگان مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی

نام نشریه	مرتبه علمی نویسندگان					مجموع
	مربی	استادیار	دانشیار	استاد	سایر	
رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی	۲۷	۲۲۵	۱۴۵	۴۳	۲۸۹	۷۳۹
درصد	۳/۷	۳۱/۸	۱۹/۶	۵/۸	۳۹/۱	۱۰۰
رفتار حرکتی	۲۲	۲۲۳	۱۵۰	۳۸	۲۵۸	۶۹۱
درصد	۳/۲	۳۲/۳	۲۱/۷	۵/۵	۳۷/۳	۱۰۰
مطالعات روان‌شناسی ورزشی	۵۵	۱۲۲	۸۴	۳۳	۱۴۵	۴۳۹
درصد	۱۲/۵	۲۷/۸	۱۹/۱	۷/۵	۳۳/۱	۱۰۰
رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی	۶	۶۹	۵۱	۱۴	۱۱۳	۲۵۳
درصد	۲/۴	۲۷/۳	۲۰/۱	۵/۵	۴۴/۷	۱۰۰
پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۶	۶۵	۴۹	۴	۹۰	۲۱۴
درصد	۲/۸	۳۰/۳	۲۲/۹	۱/۹	۴۲/۱	۱۰۰
پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۷	۴۷	۳۱	۱۰	۵۴	۱۴۹
درصد	۴/۷	۳۱/۶	۲۰/۸	۶/۷	۳۶/۲	۱۰۰
مجموع نویسندگان	۱۲۳	۷۶۱	۵۱۰	۱۴۲	۹۴۹	۲۴۸۵
درصد	۵/۰	۳۰/۶	۲۰/۵	۵/۷	۳۸/۲	۱۰۰

نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل رشته تحصیلی نویسندگان مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی نشان داد که ۷۱/۴ درصد با گرایش رفتار حرکتی، ۲۱/۳ درصد دارای تحصیلات در رشته تربیت بدنی و ۷/۳ درصد نیز در سایر رشته‌ها تحصیل کرده بودند. همچنین، براساس یافته‌ها، نشریه رفتار حرکتی (با ۷۸/۹ درصد) بیشترین و نشریه پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (با ۵۰/۷ درصد) کمترین درصد نویسندگان با گرایش رفتار حرکتی را به خود اختصاص داده‌اند.

نتایج مربوط به جهت‌گیری موضوعی مقاله‌ها مشخص کرد که از مجموع ۸۱۴ مقاله بررسی شده در نشریه‌های مختلف، ۲۹۸ مقاله (۳۶/۶ درصد) با موضوع روان‌شناسی ورزشی، ۲۶۹ مقاله (۳۲/۸ درصد) با موضوع یادگیری حرکتی، ۱۰۳ مقاله (۱۲/۵ درصد) با موضوع رشد و تکامل حرکتی، ۸۲ مقاله (۱۰ درصد) با موضوع کنترل حرکتی و ۶۵ مقاله (۹/۴ درصد) با موضوع روان‌سنجی ابزارها بودند؛ بنابراین، موضوع‌های روان‌شناسی ورزشی و یادگیری حرکتی بیشترین تعداد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. در بررسی یافته‌های مربوط به زیرمقوله‌های موضوعی مقاله‌ها مشاهده شد که بیشترین مقاله‌ها به ترتیب در زیرمقوله‌های هیجان‌ها (۱۰۸ مقاله، ۱۳/۳ درصد)، شرایط تمرین (۷۰ مقاله، ۸/۶ درصد)، ارتقای مهارت‌های روانی- عاطفی (۷۲ مقاله، ۸/۶ درصد)، ویژگی‌های شخصیتی (۵۳ مقاله، ۶/۵ درصد)، توجه (۴۹ مقاله، شش درصد) و انگیزش (۴۵ مقاله، ۵/۵ درصد) بودند.

داده‌های مربوط به حوزه مطالعاتی مقاله‌های چاپ‌شده در نشریه‌های موردبررسی نشان داد که در حالت کلی، ۲۳۲ مقاله (۲۸/۶ درصد) در حوزه «آموزش و ارتقای سطح مهارت»، ۲۹۴ مقاله (۳۶/۲ درصد) در حوزه «سلامت»، ۲۱۲ مقاله (۲۶/۱ درصد) در حوزه ورزش قهرمانی و ۷۴ مقاله (۹/۱ درصد) در حوزه «توان‌بخشی و ورزش معلولان» بودند (جدول شماره ۳ه).

جدول ۳- توزیع فراوانی حوزه مطالعاتی مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی

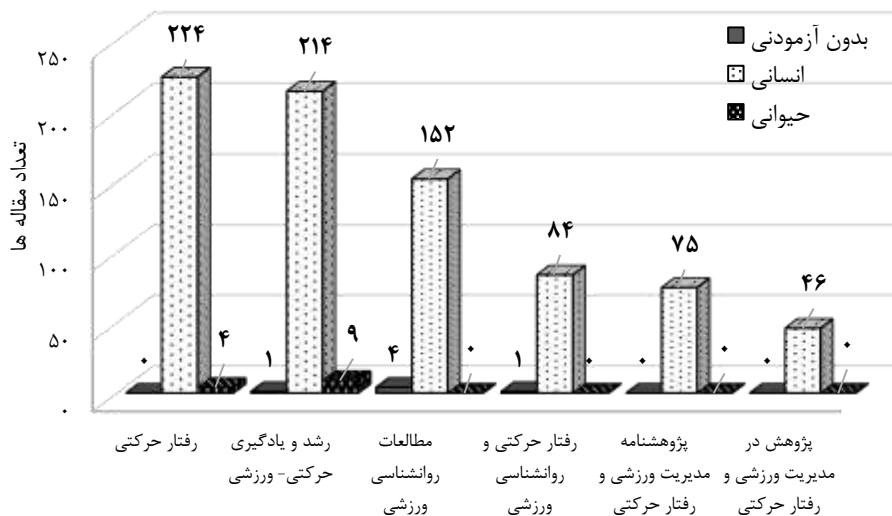
نام نشریه	حوزه مطالعاتی مقاله‌ها				
	آموزش و ارتقای سطح مهارت	سلامت	ورزش قهرمانی	توان‌بخشی و ورزش معلولان	مجموع
رفتار حرکتی	۸۱	۷۰	۴۳	۳۴	۲۲۸
	درصد	۳۰/۷	۱۸/۹	۱۴/۹	۱۰۰
رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی	۸۳	۷۲	۴۶	۲۲	۲۲۳
	درصد	۳۷/۲	۳۲/۳	۲۰/۶	۹/۹
مطالعات روان‌شناسی ورزشی	۹	۸۲	۶۰	۴	۱۵۵
	درصد	۵/۸	۵۲/۹	۳۸/۷	۲/۶
رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی	۲۵	۲۶	۲۵	۹	۸۵
	درصد	۲۹/۴	۳۰/۶	۲۹/۴	۱۰/۶
پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۱۶	۳۶	۲۰	۳	۷۵
	درصد	۲۱/۳	۴۸/۰	۷/۲۶	۴/۰
پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	۱۸	۸	۱۸	۲	۴۶
	درصد	۳۹/۱	۱۷/۴	۳۹/۱	۴/۳
مجموع مقاله‌ها	۲۳۲	۲۹۴	۲۱۲	۷۴	۸۱۲
	درصد	۲۸/۶	۳۶/۲	۲۶/۱	۹/۱

در پژوهش حاضر، جامعه آماری مورد استفاده در مقاله‌ها نیز براساس شاخص‌های مختلف بررسی شد. نتایج مربوط به گروه سنی آزمودنی‌ها نشان داد که از مجموع ۸۱۴ مقاله موردبررسی، جوانان بیشترین گروه سنی استفاده‌شده در مقاله‌ها بودند (۴۹۳ مقاله، ۶۰/۶ درصد) و بعد از آن، گروه سنی نوجوان (۱۲۶ مقاله، ۱۵/۵ درصد) قرار داشتند. در میان مقاله‌های بررسی‌شده، ۹۹ مقاله (۱۲/۲ درصد) کودکان و ۴۷ مقاله (۵/۶ درصد) سالمندان را بررسی کرده بودند و شش مقاله معادل ۰/۷ درصد از مجموع مقاله‌ها، دارای آزمودنی‌هایی در گروه سنی «طفولیت» بودند.

نتایج در زمینه سطح مهارت و فعالیت جامعه آماری مقاله‌های موردبررسی نشان داد که در ۴۷/۸ درصد از مقاله‌ها، آزمودنی‌ها از نظر سطح فعالیت غیرورزشکار، در ۵/۵ درصد از مقاله‌ها ورزشکار بودند و ۳۴

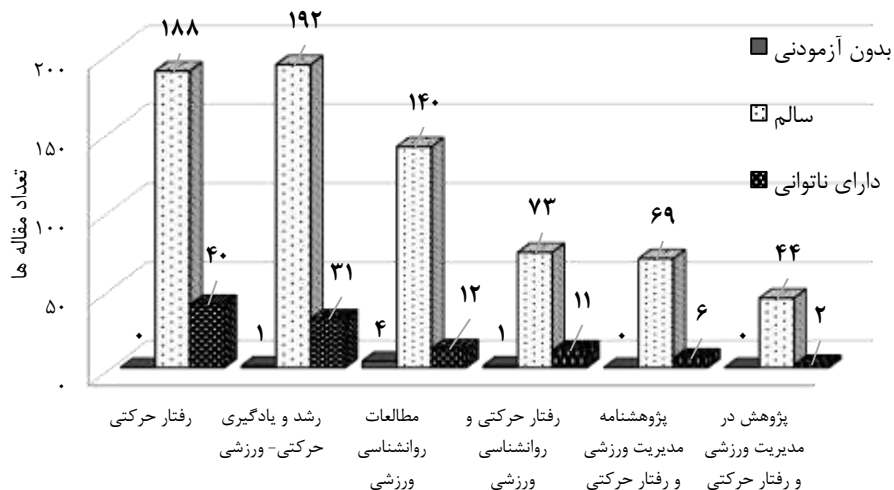
درصد از مقاله‌ها به مقایسه ورزشکار و غیرورزشکار پرداخته بودند. از نظر سطح مهارت، تعداد مقاله‌ها با آزمودنی‌های مبتدی (۲۰/۳ درصد) بیشتر از سایر موارد بود و ۱۱/۹ درصد از مقاله‌ها آزمودنی‌های ماهر را بررسی کرده بودند و ۱/۱ درصد از مقاله‌ها به مقایسه ماهر و مبتدی پرداخته بودند. همچنین، از نظر سطح مهارت، حدود ۷/۲ درصد از آزمودنی‌ها در دسته نخبه بودند. بررسی توزیع فراوانی تعداد آزمودنی‌ها در مقاله‌ها نشان داد که در ۶۵/۲ درصد؛ یعنی ۵۳۱ مقاله، در نشریه‌های موردبررسی تعداد آزمودنی‌ها کمتر از ۱۰۰ نفر بوده است. در بررسی جداگانه نشریه‌ها مشاهده شد که در نشریه‌های رفتار حرکتی، رشد و یادگیری حرکتی، پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی و پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، درصد مقاله‌ها با تعداد آزمودنی بین یک تا ۵۰ نفر بیشتر از سایر دسته‌ها بوده است. تنها در نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی درصد مقاله‌ها با تعداد آزمودنی بین ۲۰۰ تا ۱۰۰۰، بیشتر از سایر موارد بود.

نتایج مربوط به نوع نمونه مورد استفاده در مقاله‌ها نیز مشخص کرد که در مجموع، ۷۹۵ مقاله؛ یعنی معادل ۹۷/۷ درصد از مجموع کل مقاله‌ها، دارای نمونه‌های انسانی بودند و تنها ۱۳ مقاله؛ یعنی معادل ۱/۶ درصد (چهار مقاله در نشریه رفتار حرکتی و نه مقاله در نشریه رشد و یادگیری حرکتی - ورزشی) دارای نمونه‌های حیوانی بودند. همچنین، مشاهده شد که شش مقاله معادل ۰/۷ درصد از مجموع مقاله‌های بررسی شده بدون آزمودنی بودند (شکل شماره دو).

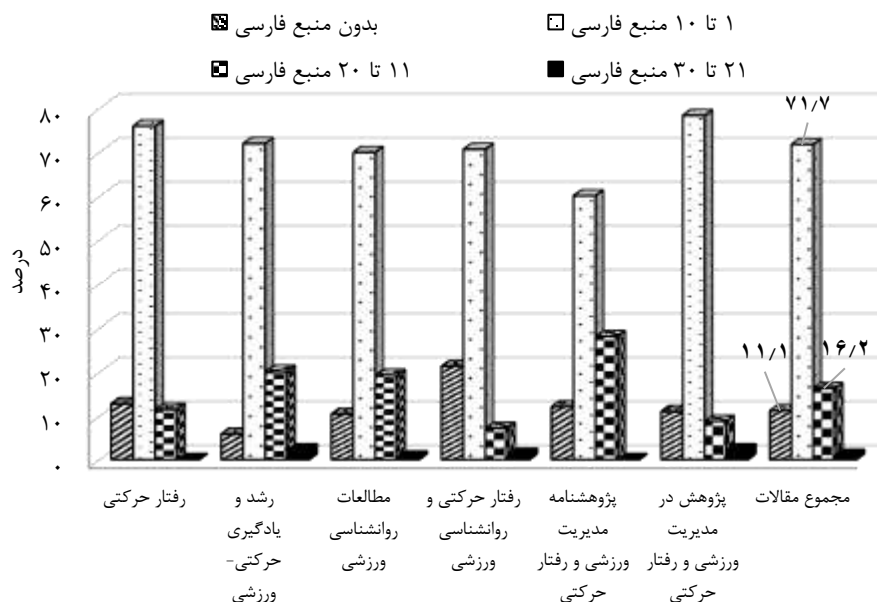
شکل ۲- توزیع فراوانی نوع آزمودنی‌های مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی

همچنین، بررسی وضعیت سلامت آزمودنی‌های مورداستفاده در مقاله‌ها نشان داد که در ۷۰۶ مقاله (۸۶/۷ درصد از مقاله‌ها)، آزمودنی‌ها سالم و در ۱۰۲ مقاله (۱۲/۵ درصد از مقاله‌ها) آزمودنی‌ها مبتلا به ناتوانی بودند. بیشترین درصد مقاله‌ها با آزمودنی‌های مبتلا به کم توانی در نشریه رفتار حرکتی (۴۰ مقاله، ۱۷/۵ درصد) مشاهده شد و بعد از آن، در نشریه رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی در ۳۱ مقاله (۱۳/۸ درصد از مقاله‌ها) آزمودنی‌ها مبتلا به کم توانی بودند (نمودار شماره سه).

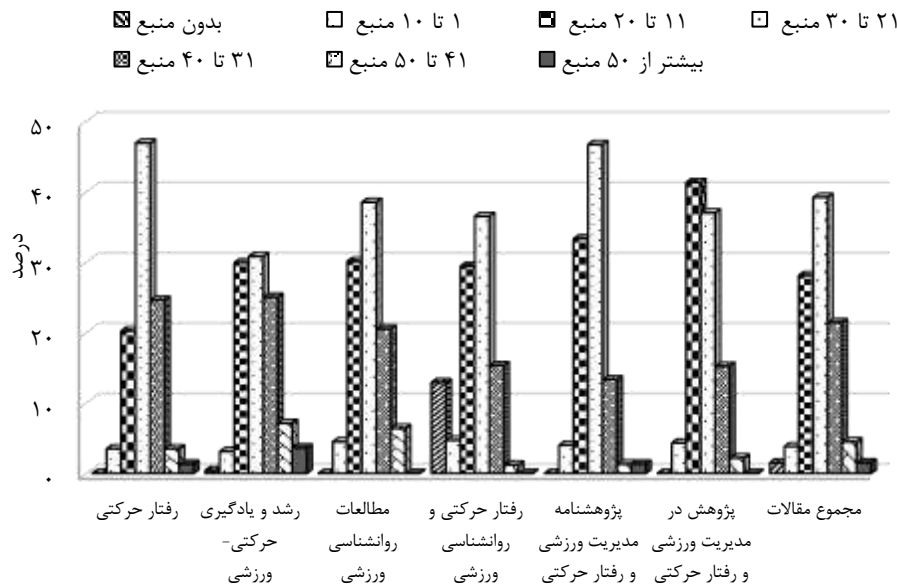
شکل ۳- توزیع فراوانی وضعیت سلامت آزمودنی‌های مقاله‌ها در نشریه‌های موردبررسی

یافته‌های مربوط به منابع فارسی استفاده‌شده در مقاله‌های نشریه‌های موردبررسی نشان داد که از بین ۸۱۴ مقاله بررسی‌شده، در ۵۸۴ مقاله؛ یعنی ۷۱/۷ درصد از مقاله‌ها بین یک تا ۱۰ منبع فارسی استفاده شده است. همچنین، در ۱۳۲ مقاله؛ یعنی معادل ۱۶/۲ درصد از کل مقاله‌ها بین ۱۱ تا ۲۰ منبع فارسی و در یک درصد (هشت مقاله)، بین ۲۰ تا ۳۰ منبع فارسی استفاده شده است. همچنین، مشاهده شد که در ۹۰ مقاله؛ یعنی معادل ۱۱/۱ درصد از کل مقاله‌ها از هیچ منبع فارسی استفاده نشده است (شکل شماره چهار).

شکل ۴- توزیع فراوانی تعداد منابع فارسی مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی

در بررسی یافته‌های مربوط به منابع انگلیسی استفاده شده در مقاله‌ها نیز مشخص شد که در ۳۱۹ مقاله؛ یعنی معادل ۳۹/۲ درصد از مقاله‌ها، بین ۲۱ تا ۳۰ منبع انگلیسی استفاده شده است و بعد از آن، مقاله‌هایی با ۱۱ تا ۲۰ منبع انگلیسی (۲۲۹ مقاله، ۲۸/۱ درصد) و ۳۱ تا ۴۰ منبع انگلیسی استفاده شده (۱۷۴ مقاله، ۲۱/۴ درصد) قرار داشتند. تنها در ۱۲ مقاله؛ یعنی معادل ۱/۵ درصد از کل مقاله‌ها، هیچ منبع انگلیسی استفاده نشده بود و همچنین، فقط در ۱۲ مقاله (۱/۵ درصد از کل مقاله‌ها) بیش از ۵۰ منبع انگلیسی استفاده شده است (شکل شماره پنج).

شکل ۵- توزیع فراوانی تعداد منابع انگلیسی مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی

در بررسی یافته‌های مربوط به خوداستنادی نشریه‌ها مشاهده شد که در ۲۳۶ مقاله (۳۰/۴ درصد) از خوداستنادی نشریه و در ۵۴۱ مقاله؛ یعنی معادل ۶۹/۶ درصد از مقاله‌ها از خوداستنادی نویسنده استفاده شده بود. همچنین، بیشترین خوداستنادی نشریه به‌ترتیب در نشریه‌های رشد و یادگیری حرکتی- ورزشی (۱۲۴ مورد)، رفتار حرکتی (۶۹ مورد)، مطالعات روان‌شناسی ورزشی (۳۲ مورد)، پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (شش مورد)، پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (سه مورد) و رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی (دو مورد) مشاهده شد. همچنین، به‌ترتیب بیشترین خوداستنادی نویسنده در نشریه‌های رفتار حرکتی (۱۴۶ مورد)، رشد و یادگیری حرکتی (۱۴۵ مورد)، مطالعات روان‌شناسی ورزشی (۱۴۲ مورد)، رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی (۴۶ مورد)، پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (۳۱ مورد) و پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (۳۱ مورد) مشاهده شد.

بررسی نوع پژوهش مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی نشان داد که ۵۶/۳ درصد از مقاله‌ها (۴۵۸ مقاله) از نظر نوع پژوهش در دسته پژوهش‌های کاربردی بودند. ۳۶/۲ درصد از مقاله‌ها (۲۹۵ مقاله) در دسته پژوهش‌های بنیادی و ۵/۵ درصد از مقاله‌ها (۴۵ مقاله) در دسته پژوهش‌های توسعه‌ای قرار داشتند. ۰/۹ درصد از مقاله‌ها (هفت مقاله) در دسته پژوهش‌های بنیادی- کاربردی بودند و ۱/۱ درصد

از مقاله‌ها (نه مقاله) که تنها در نشریه پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی مشاهده شدند، از نظر نوع پژوهش، «نامشخص» بودند.

یافته‌های مربوط به روش پژوهش مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی مشخص کرد که ۵۵/۳ درصد از مقاله‌ها (۴۵۰ مقاله) از نظر روش پژوهش، نیمه تجربی بودند و بعد از آن، به ترتیب ۱۷/۶ درصد از مقاله‌ها (۱۴۳ مقاله) توصیفی-همبستگی، ۱۱/۶ درصد از مقاله‌ها (۹۵ مقاله) توصیفی، ۷/۶ درصد از مقاله‌ها (۶۲ مقاله) توصیفی-علی مقایسه‌ای، ۵/۷ درصد از مقاله‌ها (۴۶ مقاله) توصیفی-پیمایشی، ۱/۵ درصد از مقاله‌ها (۱۲ مقاله) تجربی و ۰/۲ درصد از مقاله‌ها (دو مقاله) از نوع پژوهش‌های فراتحلیل بودند. بررسی‌های بیشتر نشان داد که در تمامی نشریه‌ها به جز نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی، تعداد مقاله‌ها با روش پژوهش «نیمه تجربی» بیشتر از سایر مقاله‌ها بود و در نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی، تعداد مقاله‌ها با روش پژوهش «توصیفی-همبستگی» (۵۵ مقاله، ۳۵/۳ درصد از مقاله‌ها) بیشتر از سایر موارد بود.

داده‌های مربوط به توزیع فراوانی مشارکت نهادهای علمی مختلف در مقاله‌های نشریه‌های مورد بررسی نشان داد که دانشگاه تهران (۴۷۷ مورد)، دانشگاه شهید بهشتی تهران (۳۱۸ مورد)، دانشگاه آزاد اسلامی (۲۷۴ مورد)، دانشگاه اصفهان (۱۴۰ مورد) و دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۸ مورد) به ترتیب بیشترین فراوانی را در میان سایر نهادهای علمی داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری

به‌طور کلی، زمانی می‌توان ارزیابی دقیق، مناسب و جامعی از نشر فعالیت‌های علمی در حیطه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در کشور داشت که در مرحله نخست بتوان تصویر روشن و شفافی در مورد مقاله‌های چاپ‌شده در نشریه‌های مختلف داخلی ارائه کرد. بدون شک، رشته‌های رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی از شاخه‌های مهم رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی هستند و از سال ۱۳۹۰ از گرایش به رشته تبدیل شده‌اند. همچنین، با توجه به گسترش تحصیلات تکمیلی در این رشته‌ها، پژوهش‌های زیادی در این دو حوزه انجام می‌شوند؛ بنابراین، با توجه به این موضوع و نبود اطلاعاتی در زمینه چستی محتوا و چگونگی توزیع علم در نشریه‌های علمی-پژوهشی رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی، به بررسی جامع نشریه‌هایی که مقاله‌های مرتبط با این دو حیطه را چاپ می‌کنند، پرداختیم. به عبارت دقیق‌تر، هدف کلی از انجام مطالعه حاضر، تحلیل محتوای مقاله‌های نشریه‌های علمی-پژوهشی رفتار حرکتی داخل کشور در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ بود.

در این مطالعه، در مجموع، ۸۱۴ مقاله مرتبط با حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در شش نشریه مختلف بررسی شدند که بیشترین تعداد به رفتار حرکتی (۲۲۸ مقاله با ۲۸ درصد) و کمترین

تعداد مربوط به نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (۴۶ مقاله با ۵/۷ درصد) مربوط بود. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، بیشترین میانگین زمان پذیرش مقاله‌ها به نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی ($۶۵/۵۸۳ \pm ۸/۵$ ماه) مربوط بود و کمترین زمان پذیرش مقاله‌ها نیز به نشریه مطالعات روان‌شناسی ورزشی $۲/۲۲۷ \pm ۳/۵۰$ ماه مربوط بود. همچنین، در نشریه‌های مختلف، ۴۱/۷ درصد از مقاله‌ها بین یک تا چهار ماه و ۳۷/۶ درصد در مدت زمانی بین پنج تا هشت ماه در نشریه‌ها پذیرش شده‌اند. به‌طور دقیق‌تر، ۷۳/۷ درصد از مقاله‌های نشریه مطالعات روان‌شناسی در ورزش در مدت زمان بین یک تا چهار ماه پذیرش شده‌اند. همچنین، در مورد پنج نشریه دیگر، بیشتر درصد مقاله‌ها در فاصله زمانی بین پنج تا هشت ماه پذیرش شده‌اند. در زمینه مقایسه مطالعات انجام‌گرفته در ارتباط با مدت زمان پذیرش در بین گرایش‌های علوم ورزشی، به‌نظر می‌رسد که در گرایش رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در مقایسه با گرایش مدیریت ورزشی و فیزیولوژی ورزشی، مقاله‌ها در زمان کوتاه‌تری پذیرش می‌شوند (۲۶، ۲۵، ۲۱). از دلایلی که می‌توان برای پذیرش سریع‌تر مقاله‌ها در نشریه‌های این حیطه بیان کرد، این است که مطابق برخی نتایج پژوهش‌ها، بیشترین سهم مقاله‌ها در مجله‌های علمی - پژوهشی بعد از گرایش فیزیولوژی ورزشی (۴۱ درصد)، به مدیریت ورزشی (۳۳ درصد) متعلق است؛ درحالی‌که در رشته رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی، در دو مطالعه این مقدار ۱۵ و ۲۱ درصد گزارش شده است (۲۶، ۲۱)؛ در نتیجه، به‌نظر می‌رسد که این روند و نسبت همچنان تا به امروز ادامه داشته است. به‌بیان بهتر، جمعیت دانشجویان و اساتید در دو گرایش مدیریت ورزشی و فیزیولوژی ورزشی بیشتر از دانشجویان و اساتید گرایش رفتار حرکتی هستند که این مورد به ارسال مقاله‌های بیشتری در حیطه‌های فیزیولوژی و مدیریت منجر می‌شود؛ در نتیجه، در مقایسه با نشریه‌های رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی، این دو حیطه مدت زمانی بیشتری را در صف انتظار برای پذیرش مقاله‌ها قرار می‌گیرند. به‌عبارت‌دقیق‌تر، داوران نشریه‌های مدیریت و فیزیولوژی ورزشی در یک بازه زمانی معین با تعداد مقاله‌های بیشتری برای ارزیابی و داوری مواجه می‌شوند که روند ارزیابی و پذیرش را در این دو گرایش نسبت به رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی با تأخیر بیشتری مواجه کرده است؛ باوجوداین، این امکان نیز وجود دارد که با تعداد بیشتر داوران متعهد، متخصص و بانگیزه و در نظر گرفتن امتیازهایی برای آن‌ها، بتوان روند داوری مقاله‌ها را سرعت بخشید (۱۰).

یافته‌های مربوط به تعداد نویسندگان مقاله‌ها نشان داد که بیشترین همکاری گروهی (هم‌پژوهی) به‌صورت سه نویسنده (۵۱/۷ درصد) بوده است. این نتایج با یافته‌های مطالعات ضیائی و همکاران (۱۰)، اسموکر و گراپندر (۱۳)، عسگری و همکاران (۲۴) و سجادی و همکاران (۲۵) هم‌راستا بود. در مطالعه عسگری و همکاران (۲۴)، ۳۸/۱ درصد از مقاله‌ها به سه نویسنده اختصاص داشت. در

مطالعه سجادی و همکاران (۲۵) نیز بیشترین میزان به سه نویسنده (۳۰ درصد) مربوط بود. در مطالعه‌ای دیگر، ضیائی و همکاران (۱۰) نیز بیشترین تعداد همکاران را با ۶۹ درصد مربوط به سه نویسنده گزارش کردند. اسموکر و گراپندرف^۱ (۲۰۰۸) نیز با تحلیل محتوای مقاله‌های مدیریت ورزشی پنج نشریه مدیریت ورزشی، مدیریت ورزشی بین‌المللی، بازاریابی ورزشی^۲، ورزش و موضوع‌های اجتماعی^۳ و جنبه‌های قانونی ورزش^۴ گزارش کردند که مقاله‌هایی با چند نویسنده (۶۲/۳) بسیار بیشتر از مقاله‌هایی با یک نویسنده (۳۷/۷) بودند. همچنین، ۸۵/۶ درصد از مقاله‌های نشریه بازاریابی ورزشی دارای بیش از یک نویسنده بودند (۱۳). در تبیین این هم‌راستایی می‌توان به راهبردی که برخی از نشریه‌ها در این بازه زمانی در پیش گرفته‌اند، اشاره کرد. در این راهبرد، نشریه‌ها تنها مقاله‌های حاصل از رساله‌های دکتری را با چهار نویسنده بررسی می‌کردند و برای سایر مقاله‌ها، سقف سه نفر برای هر مقاله در نظر گرفته می‌شد. این سیاست که در ابتدا به دلیل جلوگیری از بی‌اخلاقی‌های پژوهشی از جمله قراردادن نام افرادی که نقشی در اجرا و نگارش پژوهش‌ها نداشتند وضع شد، به تدریج به تضييع حقوق پژوهشگران و نویسندگان و کاهش تمایل پژوهشگران و متخصصان در زمینه همکاری-های علمی- پژوهشی در مطالعات گسترده‌تر، دشوارتر و پیچیده‌تر منجر شد؛ زیرا، در نهایت، تنها نام سه نفر از یک تیم پژوهشی می‌توانست در مقاله مستخرج از پژوهش ذکر شود؛ درحالی‌که در نشریه‌های بین‌المللی روان‌شناسی و رفتار حرکتی به‌وفور مقاله‌هایی با چهار نفر یا بیشتر مشاهده می‌شود. انجام مطالعه‌ای تطبیقی در زمینه تحلیل محتوای نشریه‌های بین‌المللی رفتار حرکتی و روان‌شناسی در سال‌های اخیر، این موضوع را به شکل دقیق‌تری تبیین خواهد کرد؛ در نتیجه، به نظر می‌رسد که بازنگری و بازبینی این سیاست ضرورتی انکارناپذیر است که خوشبختانه در برخی از نشریه‌ها این اتفاق افتاده است. توجیه احتمالی دیگر در این رابطه می‌تواند این باشد که با توجه به اینکه بیشتر پایان‌نامه‌های مقطع کارشناسی‌ارشد و رساله‌های مقطع دکتری با یک استاد راهنما و یک استاد مشاور انجام می‌شوند، مقاله‌های استخراج‌شده از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها عمدتاً با تعامل سه نویسنده (دانشجوی مقطع کارشناسی‌ارشد، استاد راهنما و استاد مشاور) و چهار نویسنده (دانشجوی مقطع دکتری، استاد راهنمای اول و دوم و استاد مشاور) چاپ می‌شود که برتری را به چاپ مقاله‌هایی با سه و چهار نویسنده داده است. این مورد می‌تواند نشان دهد که تمایل اعضای هیئت‌علمی و اساتید حیطه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی و در شکل گسترده‌تر، علوم ورزشی به انجام پژوهش‌های مستقل (منظور پژوهش‌هایی غیرمستخرج از پایان‌نامه)، کاهش قابل‌ملاحظه‌ای داشته است. همچنین،

1. Smucker & Grappendorf
2. Sport Marketing Quarterly
3. Journal of Sport and Social Issues
4. Journal of Legal Aspects of Sports

به نظر می‌رسد که اساتید و پژوهشگران کشور، تعداد بیشتر نویسندگان را ضعف تلقی می‌کنند و به‌اشتباه هم‌پژوهی کمتر را امتیازی برای مقاله خود می‌دانند؛ البته همان‌طور که ذکر شد، باید توجه کرد که مشارکت پژوهشگران بیشتر به‌طور مستقیم باعث افزایش کیفیت مقاله‌ها می‌گردد که این مقوله نه تنها ضعف، بلکه یک نقطه قوت نیز محسوب می‌شود.

نتایج مطالعه حاضر در زمینه جنسیت نویسندگان نشان داد که پژوهشگران مرد حدود ۷۰/۹ درصد از مقاله‌ها و نویسندگان زن ۲۹/۱ درصد از مقاله‌ها نگاشته بودند. این نتایج با یافته‌های قبلی نیز هم‌راستا است (۲۶، ۲۵، ۲۳، ۲۲). در همین راستا، پیتز و دانیلچاک^۱ (۲۰۱۴) طی بررسی دو نشریه اروپایی مدیریت ورزشی^۲ و فصل‌نامه اروپایی مدیریت ورزشی^۳ بین سال‌های ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۲، نشان دادند که حدود ۷۸ درصد از نویسندگان مقاله‌ها، مردان و ۲۲ درصد، زنان بودند (۲۷). پیتز و پدرسن (۲۰۰۵) در پژوهش خود دریافتند که در ۵۲ شماره از نشریه مورد بررسی، ۴۳۵ نویسنده ۲۳۳ مقاله پژوهشی را در ۱۷ سال (دوره‌های یک تا ۱۷) نوشتند. از این تعداد، ۳۶ درصد زنان و ۶۱ درصد مردان بودند. از دلایل احتمالی بیشتر بودن جمعیت نویسندگان مرد می‌تواند استخدام و اشتغال بیشتر مردان در حوزه‌های دانشگاهی و پژوهشی به‌ویژه هیئت‌علمی دانشگاه‌ها نسبت به زنان باشد. در گزارشی که مسئولان وزارت علوم درباره نسبت اعضای هیئت‌علمی مرد به زن در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ ارائه کردند، این نسبت ۱۶ به ۸۴ درصد به نفع مردان بود؛ در حالی که این نسبت در اتحادیه اروپا ۳۳ به ۶۴ گزارش شده است (۲۸). این در حالی است که طبق گزارش ذکر شده، آمار تعداد دانشجویان دختر نسبت به دانشجویان پسر ۴۵ به ۵۵ درصد است. این اختلاف بین فعالیت پژوهشگران و متخصصان علمی زن نسبت به مرد می‌تواند هشداردهنده باشد (۲۲). درباره مقطع تحصیلی نویسندگان مقاله‌ها، یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که در تمامی نشریه‌ها نویسندگان با مدرک دکتری (با میانگین ۵۷/۵ درصد) و سپس، نویسندگان با مدرک کارشناسی‌ارشد (۲۵/۴ درصد) بیشترین تعداد نویسندگان را به خود اختصاص دادند و این شرایط در هر شش نشریه مقادیری نزدیک به هم بوده است و اختلاف اندک بود. همچنین، دانشجویان دکتری، دانشجویان ارشد و دانشجویان کارشناسی به ترتیب با میانگین مقادیر ۱۱/۸، ۴/۴ و ۰/۰۴ کمترین درصد را داشتند. این بخش از نتایج مطالعه حاضر با نتایج پژوهش قهنویه و همکاران (۱۱) و عسگری و همکاران (۲۴) هم‌خوانی دارد. توجیهی احتمالی که می‌توان برای نسبت بسیار پایین نویسنده دانشجوی کارشناسی در نظر گرفت، نبود نیاز به فعالیت پژوهشی و نبود هرگونه تسلط به فرایند پژوهش، به دلیل نبود درس روش تحقیق و مقاله‌نویسی در برنامه درسی مقطع

-
1. Danylchuk
  2. European Journal for Sport Management (EJSM)
  3. European Sport Management Quarterly (ESMQ)

کارشناسی و در دانشجویان کارشناسی‌ارشد نیز آشنایی کم و تسلط کم آن‌ها با روش تحقیق و اصول مقاله‌نویسی است. همچنین، نیاز نداشتن دانشجویان کارشناسی‌ارشد به چاپ مقاله حاصل از پایان‌نامه خود به دلیل تمایل نداشتن به ادامه تحصیل در مقطع دکتری نیز می‌تواند از دلایل احتمالی دیگر نسبت کم شرکت این گروه از افراد در فعالیت‌های پژوهشی و تولید مقاله باشد. بیشتر بودن نسبت نویسندگان با مدرک دکتری نیز می‌تواند به دلایل عضویت این افراد در هیئت‌علمی دانشگاه‌ها و نیاز به ارتقای سالانه بر مبنای فعالیت‌های پژوهشی و تلاش دانش‌آموختگان دکتری برای افزایش تعداد مقاله‌های خود با هدف شانس بیشتر موفقیت آن‌ها در رقابت برای عضویت در جایگاه هیئت‌علمی دانشگاه‌ها باشد.

بخش دیگری از نتایج مطالعه حاضر درباره بررسی مرتبه علمی نویسندگان در شش نشریه مورد مطالعه نشان داد که در تمامی نشریه‌های مورد بررسی درصد نویسندگان با مرتبه استادیار بیشتر از نویسندگان با مرتبه‌های علمی مربی، دانشیار و استاد بود. این نتایج با یافته‌های مطالعات قهنویه و همکاران (۱۱)، عسگری و همکاران (۲۴) و سجادی و همکاران (۲۵) هم‌راستا است که بیشترین درصد نویسندگان با مرتبه علمی استادیار و کمترین رتبه علمی استاد بودند. دلیل اصلی این یافته‌ها احتمالاً وجود نسبت بیشتر اعضای هیئت‌علمی با درجه استادیار نسبت به دانشیار و استاد تمام در دانشگاه‌ها و مراکز علمی است (۲۴). مطابق گزارش وزارت علوم در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، حدود ۵۷ درصد از اساتید عضو هیئت‌علمی استادیار، ۱۶ درصد دانشیار و تنها حدود شش درصد استاد تمام هستند که این شکل توزیع در توزیع نسبت نویسندگان مقاله‌ها نیز مشاهده می‌شود (۲۸). تبیین احتمالی دیگر که می‌توان عنوان کرد، نیاز به ارتقای مرتبه علمی در بین اعضای هیئت‌علمی با مرتبه استادیار برای ثبات شغلی بیشتر و برخورداری از مزایایی درجه‌های علمی بالاتر است که طبیعی است، به تولیدات علمی بیشتر نسبت به دانشیاران و اساتید تمام منجر می‌شود (۲۵). برخلاف نتایج مطالعه حاضر و برخی مطالعات داخلی، نتایج پژوهش موندلو و پدرسون (۲۱) که به تحلیل محتوای نشریه اقتصاد ورزشی^۱ پرداختند حاکی از آن بود که بیشترین درصد نویسندگان (۴۲/۸) دارای رتبه علمی استاد تمام، ۱۶/۸ درصد دانشیار و فقط ۱۳ درصد دارای رتبه علمی استادیاری بودند (۲۲). این نتایج بیانگر آن است که مشارکت هرچه بیشتر اساتید با درجه علمی دانشیار و به‌ویژه استاد تمام به دلیل دانش و تجربه ارزشمند آن‌ها در عرصه فعالیت‌های علمی و پژوهشی، به یقین می‌تواند کیفیت این تولیدات علمی را دوچندان کند (۱۰).

یافته دیگر مطالعه حاضر نشان داد که رشته تحصیلی نویسندگان مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی، ۷۱/۴ درصد با گرایش رفتار حرکتی بود. ۲۱/۳ درصد دارای تحصیلات در رشته تربیت بدنی و حدود ۷/۳ سایر رشته‌ها بودند. این یافته با یافته‌های مطالعه عسگری و همکاران (۲۴) در خصوص نشریه‌های حیطه مدیریت ورزشی هم‌راستا است. بدیهی است، چاپ مقاله‌ها در این نشریه‌ها (شش نشریه مورد بررسی) نیازمند برخورداری از تخصص در حیطه‌های رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی است که به سهم مشارکت بیشتر از ۷۰ درصد از دانش‌آموختگان حیطه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی در تولیدات مقاله‌های این نشریه‌ها منجر شده است. هم‌پوشانی برخی موضوع‌های پژوهشی حیطه مورد مطالعه پژوهش حاضر با سایر گرایش‌های مجموعه تربیت بدنی به مشارکت ۲۱/۳ درصد از دانش‌آموختگان تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش‌های غیر از رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی منجر شده است. این تبیین برای مشارکت ۷/۳ درصد از نویسندگان غیررشته تربیت بدنی نیز صادق است.

نتایج مطالعه حاضر در زمینه موضوع مقاله‌ها نشان داد که در بین موضوع‌های مقاله‌های شش نشریه مورد بررسی، بیشتر مقاله‌ها با موضوع‌های روان‌شناسی ورزشی و یادگیری حرکتی بودند و اختلاف قابل ملاحظه‌ای با دو حیطه دیگر پژوهشی؛ یعنی رشد و تکامل حرکتی و کنترل حرکتی در این زمینه وجود داشت. در پژوهش ضیائی و همکاران (۱۰) نیز که به بررسی مقاله‌های نشریه علوم حرکتی و ورزشی دانشگاه خوارزمی پرداخته بودند، بعد از فیزیولوژی و مدیریت ورزشی، یادگیری حرکتی با ۱۷/۴ درصد از موضوع‌های مقاله‌ها، بیشترین سهم را داشت. این نتایج نشان می‌دهد که دانشجویان تحصیلات تکمیلی و همچنین، اساتید و اعضای هیئت‌علمی گروه‌های رفتار حرکتی گرایش بیشتری به پژوهش در زمینه روان‌شناسی ورزشی و یادگیری حرکتی داشته‌اند. از دلایل این مورد می‌توان به نزدیک بودن نتایج پژوهش‌های این دو گرایش با بهبود عملکرد ورزشکاران و مربیان و به عبارتی، کاربردی‌تر بودن نتایج هم برای اجراکنندگان پژوهش اشاره کرد که اجراکنندگان بیشتر، دانشجویان تحصیلات تکمیلی و نیز اساتید و دانش‌آموختگان بودند که غالباً در حیطه مربیگری فعالیت داشتند. به نظر می‌رسد، در سال‌های اخیر با گرایشی شدن زیرمجموعه‌های رفتار حرکتی (رشد، کنترل، یادگیری و روان‌شناسی) و همچنین، افزایش علاقه و بهبود شرایط کسب‌وکار بین متخصصان رفتار حرکتی در زمینه فعالیت‌های آموزشی و میدانی در حیطه رشد حرکتی کودکان (بازی‌های رشدی کودکان)، در سال‌های آینده نسبت مطالعات انجام‌شده و در نتیجه، مقاله‌های چاپ‌شده در دو حیطه کنترل و رشد حرکتی افزایش یابد.

یافته‌های مربوط به زیرمقوله‌های موضوعی مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی نیز نشان داد که بیشترین مقاله‌ها به ترتیب در زیرمقوله‌های هیجان‌ها (۱۳/۳ درصد)، شرایط تمرین (۸/۶ درصد)،

ارتقای مهارت‌های روانی-عاطفی (۸/۲ درصد)، ویژگی‌های شخصیتی (۶/۵ درصد)، توجه (۶ درصد) و انگیزش (۵/۵ درصد) بودند. همان‌طور که از عنوان‌های موضوع‌ها مشخص است، این پژوهش‌ها بیشتر در حیطه‌های روان‌شناسی ورزشی و یادگیری حرکتی بودند که هم‌راستا با نتایج یافته‌های قبلی مبنی بر علاقه بیشتر پژوهشگران و متخصصان رفتار حرکتی به انجام فعالیت پژوهشی در این دو گرایش است.

درزمینه جامعه آماری در نشریه‌های موردبررسی مشخص شد که بیشتر جامعه آماری استفاده‌شده در مقاله‌های شش نشریه، غیرورزشکار و مبتدی بودند. از علل احتمالی این موضوع سهولت دسترسی به شرکت‌کنندگان نوآموز (غیرورزشکار) و مبتدی در پژوهش‌ها نسبت به ورزشکاران نخبه و همچنین، همکاری بیشتر این افراد در اجرای مطالعات است. از طرف دیگر، همان‌طور که در نتایج قبلی مشاهده شد، حیطه یادگیری حرکتی بیشتر از سایر شاخه‌های رفتار حرکتی موردتوجه پژوهشگران است و اجرای پژوهش‌ها در این حیطه نیازمند به‌کارگیری شرکت‌کنندگانی با سطح مهارت نوآموز و مبتدی است.

نتایج مربوط به حوزه مطالعاتی مقاله‌ها نیز نشان داد که بیشترین درصد مقاله‌ها به حوزه سلامت و بعد از آن، به آموزش و ارتقای سطح مهارت و کمترین درصد به حوزه توان‌بخشی و ورزش معلولان مربوط بود. در این میان، ۲۶/۱ درصد از مقاله‌ها به حوزه ورزش قهرمانی پرداخته بودند. این نتایج نشان‌دهنده اهمیت موضوع سلامت و آموزش نزد پژوهشگران است که می‌تواند بیانگر ماهیت رشته علوم ورزشی؛ یعنی کمک به بهبود و حفظ سلامت جسمانی و روانی عامه مردم و به‌عبارتی، پیشگیری از بروز مشکلات جسمانی و روانی به‌جای درمان باشد. از طرف دیگر، این نتایج نشان می‌دهد که حوزه توان‌بخشی و ورزش معلولان توجه بیشتر پژوهشگران حوزه تربیت‌بدنی و به‌خصوص رفتار حرکتی را می‌طلبد. یکی از دلایل احتمالی که کمتر در این حیطه پژوهش انجام می‌گیرد، می‌تواند دسترسی دشوار به نمونه افراد با معلولیت باشد و اینکه کارکردن با این افراد به امکانات و تجهیزات بیشتری نیاز دارد.

همچنین، نتایج نشان داد که عمده جامعه آماری مقاله‌های موردبررسی را جوانان (۶۰/۶ درصد) تشکیل دادند و به نوجوانان (۱۵/۵ درصد)، کودکان (۱۲/۲ درصد) و سالمندان (۵/۸ درصد) کمتر پرداخته شده است. در همین زمینه، در پژوهش عسگری و همکاران (۲۴) بیشترین پژوهش‌ها روی دانشجویان (۱۶/۱ درصد) صورت گرفته است که با نتایج حاضر مبتنی بر بیشتر بودن جوانان در جامعه آماری مقاله‌ها هم‌خوانی دارد؛ در حالی که نمونه آماری پژوهش پیتز و همکاران (۲۷) شامل بزرگسالان (۵۳ درصد)، جوانان (۱۳ درصد) و کودکان (سه درصد) بود. توجیهی احتمالی که می‌توان برای این اختلاف در نظر گرفت این است که دانشجویان تحصیلات تکمیلی بخش قابل توجهی از مطالعه‌های

نشریه‌های موردبررسی را اجرا کرده‌اند؛ بنابراین، با توجه به پاسخ‌گویی بهتر و دسترسی آسان‌تر به گروه هم‌سن خود؛ یعنی گروه سنی جوانان نسبت به سایر گروه‌های سنی، نمونه‌ها و شرکت‌کنندگان این پژوهش‌ها به این رده سنی متعلق هستند. همچنین، هزینه‌بر بودن بهره‌گیری از گروه سنی کودکان و سالمندان در فرایند پژوهش، محدودیت و سختی‌های دسترسی به آن‌ها، تعامل و نیز اجرای فرایند پژوهش در این دو گروه سنی می‌تواند از علل احتمالی کمتر به کارگرفته شدن آن‌ها در پژوهش‌ها باشند؛ اگرچه به نظر می‌رسد که با توجه به علاقه سال‌های اخیر پژوهشگران رفتار حرکتی به گرایش رشد حرکتی، در سال‌های آینده بهره‌گیری از آزمودنی‌های گروه‌های سنی کودکان و سالمندان در پژوهش‌ها افزایش یابد.

در بخش دیگری از نتایج پژوهش حاضر مشخص شد، در عمده مقاله‌های موردبررسی تعداد آزمودنی‌های پژوهش کمتر از ۵۰ آزمودنی بوده است و بعد از آن، تعداد بین ۵۰ تا ۱۰۰ قرار می‌گیرد. این یافته پژوهش حاضر با بخش دیگری از نتایج چند پژوهش قبلی توجیه‌شدنی است. در بخش دیگری از مطالعه حاضر نتایج نشان داده است که عمده پژوهش‌ها از نوع کاربردی و روش پژوهش آن‌ها نیمه‌تجربی بوده‌اند که با نتایج مطالعه تیو^۱ (۱۹۹۸) هم‌راستا است. وی در پژوهش خود گزارش کرد که در ۶۳/۳ درصد از پژوهش‌های موردبررسی‌اش از روش‌های تجربی و نیمه‌تجربی استفاده شده است (۲۹). بدیهی است، در این نوع روش‌های پژوهش عموماً تعداد شرکت‌کنندگان متناسب با تعداد گروه‌های بین ۲۰ تا ۵۰ نفر در تغییر است. همچنین، بخش دیگری از نتایج نشان داد که اولویت دوم نوع روش مورد استفاده در مقاله‌ها، روش‌های توصیفی بوده است که این نوع روش نیز مطابق با نظر متخصصان به نمونه‌ای بین ۵۰ تا ۱۵۰ متناسب با نوع روش‌های آماری (همبستگی یا رگرسیون) نیاز دارد.

در بخش دیگری از یافته‌های مطالعه حاضر مشاهده شد که ۹۷/۷ درصد از مجموع کل مقاله‌ها دارای نمونه‌های انسانی و تنها ۱/۶ درصد دارای نمونه‌های حیوانی بودند. مشخص شد که ۱۰۰ درصد از مقاله‌های نشریه‌های پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی و پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی دارای نمونه‌های انسانی بودند. از جمله دلایل احتمالی این نتایج، دردسترس بودن و آسان‌تر بودن انجام پژوهش با نمونه‌های انسانی است و درمقابل، انجام پژوهش روی نمونه‌های حیوانی نیازمند آموزش پژوهشگر و همچنین، وجود تجهیزات و امکانات پیچیده‌تر و دشوارتری است. همچنین، برطبق تعریف جامع حیطه رفتار حرکتی، تغییرات رفتار حرکتی از نظر کمی و کیفی درطول عمر انسان در اثر عوامل زیست‌شناختی، شرایط محیطی و نیازهای تکلیف ایجاد می‌شوند که این تغییرات

---

1. Tiew

به انسان مربوط هستند (۳۰)؛ بنابراین، به نظر اجتناب‌ناپذیر است که بیشتر پژوهش‌ها در رفتار حرکتی شامل نمونه‌های انسانی شود.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در ۸۶/۷ درصد از مقاله‌ها آزمودنی‌ها از نظر وضعیت سلامتی، سالم و در ۱۲/۵ درصد از مقاله‌ها آزمودنی‌ها ناتوانی داشتند. براساس یافته‌ها، بیشترین درصد مقاله‌ها با آزمودنی‌های مبتلابه ناتوانی در بین نشریه‌های موردبررسی، در نشریه رفتار حرکتی (۱۷/۵ درصد) مشاهده شد. این نتایج می‌تواند در ارتباط با حوزه مطالعاتی باشد؛ بدین صورت که در حوزه توان بخشی و ورزش معلولان، کمترین میزان (۹/۱ درصد) را به خود اختصاص داده بود. این موضوع می‌تواند بنا به دلایلی از جمله دسترسی آسان‌تر به افراد سالم و انجام پژوهش‌هایی آسان‌تر و تعامل بهتر با این افراد باشد. از طرفی، کار با افراد ناتوان به مطالعه بیشتر و آشنایی جامع با ویژگی‌های جسمی و روانی متنوع ناتوانی نیاز دارد که نیازمند صرف وقت، دقت و تعامل بیشتری با این افراد است. نتایج پژوهش حاضر در زمینه استفاده از منابع فارسی و انگلیسی حاکی از آن است که در بیشتر مقاله‌ها سهم منابع انگلیسی بیشتر از منابع فارسی است. نتایج این بخش از پژوهش حاضر با مطالعه قهنویه و همکاران (۱۱) هم‌خوانی دارد. در مطالعه آن‌ها، ۴۲ درصد از منابع موردبررسی در مقاله‌ها، انگلیسی و ۵۸ درصد فارسی بودند. حری و نشاط (۱۶) در بررسی رفتار استنادی نویسندگان مقاله‌های مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران نشان دادند که زبان غالب بیشترین مقاله‌ها انگلیسی بود. با توجه به نتایج میزان منابع انگلیسی در استناددهی به سایر مقاله‌ها می‌توان نتیجه گرفت که میزان دسترسی به منابع به‌روز و بین‌المللی در رشته رفتار حرکتی در شرایط نسبتاً مناسبی قرار دارد؛ البته دلایل احتمالی استفاده بیشتر از منابع انگلیسی می‌توانند تعداد زیادتر نشریه‌ها و کتب خارجی در مقایسه با نشریه‌ها و کتب داخلی و نیز کمبود منابع فارسی در برخی زمینه‌ها باشند.

در بررسی یافته‌های مربوط به خوداستنادی مشاهده شد که در ۳۰/۴ درصد از مقاله‌های موردبررسی از خوداستنادی نشریه و در ۶۹/۶ درصد از مقاله‌ها از خوداستنادی نویسنده استفاده شده بود. بیشترین خوداستنادی نشریه در نشریه رشد و یادگیری حرکتی - ورزشی و کمترین، در نشریه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی مشاهده شد. همچنین، بیشترین خوداستنادی نویسنده به نشریه رفتار حرکتی و کمترین، به صورت مشترک به دو نشریه پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی و نشریه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی (هر دو ۵/۷ درصد) مربوط بود. مجله‌هایی با ضریب تأثیر بالا خوداستنادی بیشتری دارند. با توجه به آنکه نرخ خوداستنادی میزان بیشتری دارد و بالابودن نرخ خوداستنادی باعث می‌شود که مجله در جایگاه واقعی خود قرار نگیرد، سردبیران ناشران باید در سیاست‌گزینش مقاله‌های خود تجدیدنظر کنند (۳۱، ۱۱). همچنین، بررسی این مقادیر با مقادیر

ژورنال‌های جهانی و بین‌المللی حیطه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی نیز می‌تواند ملاک مناسبی را برای تعدیل مقادیر خوداستنادی نشریه و خوداستنادی نویسنده فراهم کند.

نتایج مربوط به مشارکت نهادهای علمی حاکی از آن است که دانشگاه تهران با ۴۷۷ مورد، بیشترین سهم مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است و بعد از آن، دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه اصفهان و دانشگاه فردوسی مشهد، به ترتیب بیشترین فراوانی را در زمینه نگارش و چاپ مقاله‌ها در میان سایر نهادهای علمی داشتند. این نتایج با نتایج پژوهش سجادی و همکاران (۲۵) مبنی بر جایگاه نخست دانشگاه تهران هم‌خوانی دارد. برتری دانشگاه تهران می‌تواند احتمالاً به دلیل بهره‌مندی این دانشگاه‌ها از دانشجویان با رتبه‌های بالاتر در کنکورهای ارشد و دکتری، تعداد بیشتر اعضای هیئت علمی، دسترسی به منابع علمی و امکانات بیشتر آزمایشگاهی و نیز علاقه‌مندی و مشارکت بیشتر استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشد.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر، به‌طور کلی می‌توان چنین استنباط کرد که تا به امروز بیشتر نویسندگان نشریه‌های مورد بررسی مردان در مقطع تحصیلی دکتری و با رتبه استادیار و دانش‌آموخته رشته تربیت بدنی با وابستگی سازمانی دانشگاه تهران بودند. بیشتر مقاله‌های چاپ‌شده در نشریه‌های رفتار حرکتی از نظر نوع پژوهش، کاربردی با روش پژوهش نیمه‌تجربی و همچنین، بیشتر مطالعات در حیطه روان‌شناسی ورزشی و یادگیری حرکتی با گرایش موضوعی هیجان‌ها و عمدتاً با هم‌پژوهی سه نویسنده بودند. کمبود پژوهش‌های کیفی، کمبود مشارکت علمی بین‌رشته‌ای در بین نویسندگان مقاله‌ها، سهم کم دانشیاران و استادان در زمینه تولید مقاله‌ها، تمایل اندک به کار پژوهشی در زمینه رشد و کنترل حرکتی و بهره‌گیری کم از گروه‌های سنی کودک، سالمند و افراد کم‌توان به‌عنوان نمونه پژوهش، از نقاط ضعف و محدودیت‌های مهم هستند. همچنین، جوامع آماری بررسی‌شده در مقاله‌ها بیشتر به کمتر از ۵۰ نفر و بیشتر به افراد غیرورزشکار (نوآموز) و جوان و از نظر وضعیت سلامتی، سالم معطوف بوده‌اند. عمده مطالعات پیشین (۲۷، ۲۵، ۲۴، ۲۲، ۲۰، ۱۱، ۱۰) نتایج مطالعه حاضر را تأیید می‌کنند. بنابراین، برای پیشرفت در حوزه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به‌ویژه حوزه رفتار حرکتی می‌توان با تعیین اولویت‌های پژوهشی در نشریه‌ها پژوهشگران را به سمت موضوع‌های کاربردی سوق داد. پژوهش‌های پیشین نیز بر این نکته تأکید داشته‌اند که سردبیران باید به اولویت‌بندی پژوهشی در نشریه‌ها توجه جدی کنند (۱۱). افزایش سطح دانش و توانمندی اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در زمینه روش‌های پژوهش کیفی (طرح‌های تک‌آزمودنی و روش‌های مصاحبه نیمه‌ساختاریافته) و روش‌های ترکیبی یا مختلط نیز می‌تواند موجب غنای علمی هرچه بیشتر این رشته‌ها در علوم ورزشی شود. نیاز به انجام مطالعات بیشتر و تکرار در سال‌های آینده و مقایسه آن‌ها با نتایج حاضر وجود دارد. همچنین، نتایج پژوهش حاضر می‌توانند به پژوهشگران کمک کنند تا به

کمبودها و خلأهای علمی و پژوهشی که در حال حاضر وجود دارند، پی ببرند تا بتوانند در جهت بهبود نقاط ضعف و محدودیت‌ها گام‌هایی مؤثر بردارند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان «تحلیل محتوا و مقایسه نشریه‌های علمی - پژوهشی حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی ایران» با حمایت پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است که بدین‌وسیله از حمایت‌های آن پژوهشگاه تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

1. Dennis AD. The impact of the open access movement on medical based scholarly publishing in Nigeria. First Monday. 2007;12(10): available online at: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/1957/1834> [accessed 20 July 2012].
2. Sarmadi A. Analyzing the content of articles published in the periodicals of scientific and research articles published by three types of medical sciences and health services centers of the provinces in 2002 [Master's thesis]. [Tehran]: Iran University of Medical Sciences; 2004. (In Persian).
3. Mohammadi M, Motaghi Dadgar A, Motaharinia I. Content analysis of articles Quarterly Journal of Philosophical and Theological Researches in the years 1378-1391. Quarterly Journal of Qom University. 2015;16(4):149-71. (In Persian).
4. Arjomand T. Periodicals management in the central libraries of the state universities of Iran. National Studies on Librarianship and Information Organization. 2004;15(3):79-98. (In Persian).
5. Abdolmajid AH. Compilations of library and information science in the Scientific-Research Journals of Persian Promotion in 1999-2003. A Citation, Information and Information. 1999;9:45-56. (In Persian).
6. Babalhavaeji F, Yazdianrad M. Content analysis of papers in specialized Journals of Library and Information Science regarding promotion of reading and children's libraries during 1999-2008. journal of research on information science and public libraries. 2011;16(4):31-53. (In Persian).
7. Sharifi M, Mirdar S, Sunasgari B. Descriptive analysis of articles of Physical Education and Sport Sciences Journals in 1384-1388. Journal of Sport Management. 2012;4(12):61-85. (In Persian).
8. Bemanian MR, Yeganeh MA, Naderi SM. Quantitative and qualitative assessment of the fine arts magazine during the period of 12 years (Spring 1376 to Spring 1387). Journal of Fine Arts. 2008;35: 135-145. (In Persian).
9. Fereshtehnejad S, Motevalian S, Moradi Lakeh M, Aghili S, Shafiee Sabet A. Comparison of the qualitative and quantitative indexes of Scientific Medical Journals affiliated to Iran University of Medical Sciences with Iranian Exemplary Medical

- Journals during 2008-2010 Razi Journal of Medical Sciences(RJMS). 2010;17(77):40-54. (In Persian).
10. Ziaie A, Elahi A, Bakhshteh Nia I. Content analysis of articles in Journal of Motion and Sports Sciences Kharazmi University. Communication Management in Sport Media. 2014;1(3):52-62. (In Persian).
  11. Ghahnaviyeh H, Movahedi F, Yarmohamadian MH, Ajami S. Content and citation analysis of articles published in the Journal of Health Information Management. Health Information Management. 2011;1(8):82-92. (In Persian).
  12. Sharifi V. Evaluation of the quality of papers. New Developments in Cognitive Science. 2003;5(4):92-94. (In Persian).
  13. Smucker M, Grappendorf H. A content analysis of sport management faculty collaboration: Single versus multiple authorship. Sport Management and Related Topics Journal. 2008;4(2):47-57.
  14. Amouzade S, Aghalari Z, Tirgar A. Determination of research bias based on the articles published in Health Management Journals. Journal of Health Research in Community (JHRC) 2017;3(1):69-76. (In Persian).
  15. Ghasemi H, Nourbakhsh M, Tapeh Rashi G. Content analysis of Sport Management Articles Journals. Jahesh Journal 2010;2(6): 17-24 (In Persian).
  16. Horri A, Neshat N. Citation behavior of authors contained in the Journals Psychology and Educational Sciences Tehran University. Journal of Psychology and Educational Sciences Tehran University. 2002;32(2):1-33. (In Persian).
  17. Haridasan S, Kulshrestha VK. Citation analysis of scholarly communication in the Journal Knowledge Organization. Library Review. 2007;56(4),299-310.
  18. Mahram B, Tavanaei Shahroodi E. Content analysis of the scientific Journal of Psychological Research: Topic and research methods. Psychology Quarterly evolution: Iranian psychologists. 2009;6(22):106-19. (In Persian).
  19. Eidy H, Abbasi H, Sajjadi N. Content analysis of the Journal of Oceanographic Research from No. 1-33. Paper presented at: Fifth Student Conference on Physical Education and Sport Sciences; 2007; Nov. Mazandaran University; Iran. (In Persian).
  20. Taperashi G, Haghighi S, Abdolvahab Z. Content analysis of sports management articles in scientific magazines. Communication Management in Sport Media. 2013;1(1):53-60. (In Persian).
  21. Mondello MJ, Pedersen PM. A content analysis of the Journal of Sports Economics. J Sports Eco. 2003;4(1):64-73.
  22. Pitts B, Pedersen PM. Examining the body of knowledge in sport management: A content analysis of the Journal of Sport Management. Sport Management and Related Topics Journal, 2005; 2 (1), 33-52.
  23. Smucker MI, Grappendorf HE. A content analysis of sport management faculty collaboration: Single versus multiple authorship. Sport Management and Related Topics Journal. 2004;75(4):47-57.
  24. Asgari B, Ziaie A, Sosuddniani I. Citation analysis of Journal of Motion and Exercise Science, Communication Management in Sport Media. 2011;1(1):34-59. (In Persian).
  25. Sajjadi SN, Eidi H, Mehrabani J, abbasi H. A descriptive analysis of Harakat Science-Research Journal. Vol. 1-34. Journal of Sport Management. 2010;2(5):141293. (In Persian).

26. Sajjadi S, Behnam M, Hashemi S, Bakhshandeh H, Ahmadi H. The evaluation of scientific-research articles on sports management in Iranian Professional Journals. *World Applied Sciences Journal*. 2013;28(11):1761-6. (In Persian).
27. Pitts B, Danylchuk K, Quarterman J, Cianfrone B. Examining the body of scholarship in sport management: A content analysis of the European Sport Management Quarterly. *Sport Management International Journal*. 2014;10(2):45-72.
28. Mehr News Agency. Tables of the ratio male and female s of teachers in the country. Tehran. Available at: <https://www.mehrnews.com/news/3890596/> [cited 2017 Jan 29]
29. Tiew W. *Journal Natural Rubber Research*, 1987-19960: Bibliometric Study. *Islamic Bulletin*. 1998;43(2):49-57
30. Payne G, Isaacs L. *Fundamental locomotion skills of childhood. Human motor development: A lifespan approach*. 8th ed. New York: McGraw Hill; 2012. p. 352-81.
31. Ghazi Mirsaeid SJ, Motamedi N, Pahlavanzadeh B. A study of effect of author self-citation on impact factor in Iranian English Medical Journals in Web of Science and Islamic World Science Citation Center. *Health Inf Manage*. 2014;11(1):48.67-76.

استناد به مقاله

نعیمی کیا ملیحه، غلامی امین، هلالی‌زاده معصومه، آهار سعید، ایرانی راضیه. تحلیل محتوا و مقایسه نشریه‌های تخصصی در حوزه رفتار حرکتی و روان‌شناسی ورزشی ایران. رفتار حرکتی. پاییز ۱۳۹۸؛ ۱۱(۳۷): ۳۴-۱۰۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/mbj.2019.6625.1735

Naeimikia M, Gholami A, Helalizadeh M, Ahar S, Irani R. Content Analysis and Comparison of Iranian Journals in Motor Behavior and Sport Psychology Domains. *Motor Behavior*. Fall 2019; 11 (37): 107-34. (In Persian). Doi: 10.22089/mbj.2019.6625.1735

Content Analysis and Comparison of Iranian Journals in Motor Behavior and Sport Psychology Domains

M. Naeimikia¹, A. Gholami², M. Helalizadeh³, S. Ahar⁴, R. Irani⁵

1. Assistant Professor of Motor Behavior, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran (Corresponding Author)
2. Assistant Professor of Motor Behavior, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran
3. Assistant Professor of Exercise Physiology, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran
4. Ph.D. Student in Motor Behavior, Kharazmi University, Tehran, Iran
5. Journal Managing Director, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran

Received: 2018/11/06

Accepted: 2019/02/19

Abstract

The purpose of this study was to analyze the content of papers in scientific journals of motor behavior and sport psychology in Iran from 2009 to 2017. The present study was an applied research and content analysis method. In this study, a total of 814 papers have been reviewed in six different journals. For this purpose, content analysis was done quantitatively and in terms of subject matter dispersion. After referring to archived published journals and the entry of some raw data in the coding sheet, descriptive statistics were calculated using SPSS software and frequency distribution tables were created. The results showed that the Journal of Motor Behavior with the highest number 28% and the Journal of Sport Management Research and Motor Behavior 5.7% had the lowest number of papers. It was observed Sports Psychology Studies Journal had the shortest review processes 3.50 ± 2.227 months). The authors of the papers were mostly men 70.9% in PhD degree 11.8% with assistant professor position 20.5%, and motor behavior field 71.4%. We also found that most of the papers have been published in sport psychology domain and motor learning domain was in the second position. Less attention has been paid in paper publications to the motor and control development domains. Meanwhile, topic of emotion 13.3% was the most respected by researchers to study. In the reviewed papers, most of subjects were non-athlete and in terms of skill level they were beginner and only 7.2% were elite. Most of papers were about "health". The major statistical samples of the papers were human, young and healthy subjects, and only 12.5% of the subjects had disabilities. The results showed that English language references were used more than Persian sources in the papers. The highest self-citations of the journal were in the Journal of Motor Learning and development -Sport (124 self-citations) and the most self-citation of the author was related to the Journal of Motor Behavior (146 self-citations). Most

-
1. Email: mnkia_1@yahoo.com
  2. Email: amingholami91@gmail.com
  3. Email: mhelalizadeh@yahoo.com
  4. Email: saeid.ahar@gmail.com
  5. Email: Irani.raziyeh@yahoo.com

researches were practical and used semi-experimental research method. It was also found that Tehran University (477 cases) has the largest share of papers among participating academic institutions. little attention has been paid to community of the elderly and the disables, as well as the imbalance of studies conducted in various areas of motor behavior, the identification of research priorities based on the need-assessment in various journals and informing researchers can be a step towards the elimination of scientific and research deficiencies. The lack of qualitative research, the lack of interdisciplinary studies, the low share of associate and full professors in paper publication, the low tendency for research work on motor control and development domains and low focus on children and the elderly as a research sample are some important weaknesses and limitations in reviewed papers.

Keywords: Content Analysis, Scientific-Research Journal, Motor Behavior, Sport Psychology.
